

Z «vsebino» na zadnjih štirih straneh je Glaser po nepotrebnem ponagajal onim, ki bi knjigo radi rabili. Za iskajoče je v taki zbirki edino primerno pač le alfabetično kazalo začetnih verzov priobčenih pesmi. To bi ne bilo še nič «znanstvenega», ampak zgolj praktično in prav.

J. A. G.

Robida Ivan: Psihične motnje na alkoholski podlagi s posebnim ozirom na forum. Za medicinece in juriste. Založila Umetniška propaganda v Ljubljani. 1921.

Avtor je označil v predgovoru svojo, na podlagi obširne nemške literature spretno sestavljeno razpravo kot prvo slovensko znanstveno delo o psihijatriji. Ne da bi mu hotel v najmanjšem kratiti velike zasluge, ki si jih je stekel s svojo, v resnici izčrpno razpravo nele za poglobitev spoznanja kvarnega vpliva alkoholizma na psiho človeka pri našem širšem izobraženem občinstvu, ampak tudi in v nič manjši meri, za razširjenje potrebnega psihijatričnega znanja pri naših v praksi stoječih zdravnikih in juristih, menim vendarle, da bi bila prikladnejša označba Robidovega dela kot «popularno» znanstvenega. Glavna poglavja razprave, ki so brez dvoma duševna last avtorja, namreč poglavja o akutni pijanosti in o kroničnem alkoholizmu, so tako izrazito popularna ali pa agitatorična, da se ne morejo označiti kot znanstvena. Kot primer vzemimo iz poglavja o akutni alkoholni intoksikaciji sledeči pasus (str. 25):

«Junak g. Peter je razžaljen, intrigant g. Pavel ga je razžalil, in milostna gospa Srakomira je vmes, in gospodična Pavoslava tudi, in prvi je nekaj rekel, in drugi je nekaj dejal, in gospa je tudi izjavila, da je to že res preveč, in gospodična ihti in se cmeri, in vsi vkup so ogorčeni in razjarjeni, in se pre-rekajo sem in tja in vsi skup ne vedo jasno, za kaj se pravzaprav gre.»

Iz poglavja o kroničnem alkoholizmu pa naj ilustrira način avtorjevega razmotrivanja sledeči tekst (str. 81):

«Vsi naši prijatelji od dobropoznate pivske mize, vsi tisti dobrovoljčki in godrnjavčki, ki absolvirajo mehanično in slabovoljno svoj vsakdanji penzum, ki popivajo do tiste višine narkoze, ki je potrebna za ,pravo pezo' dan na dan, leto za letom, ki ne pozabijo sicer pri nobeni priliki, stisniti ,kozarčka', kate-rega jim je naklonila mila usoda, bodisi dopoludne ali popoludne, najrajše pa in redno zvečer, — vsi ti bratci so torpidni alkoholiki. Ker ne prekoračujejo neprimerno doz, in ker je njihova gospodarska pozicija taka, da ceneno popi-vanje v zmernejših merah prenese, ker zahteva življenje od njih malo dela, in drugi zanje delajo, — saj gre ,upeljana' trgovina sama naprej, in doktorjeva ,štacuna' sama ob sebi ravno tako nese, kakor kramarjeva — životarijo ti prijatelji kosmatih dovtipov, narodnih pesmij, ,frmonke', v prvi vrsti pa pene-čega piva, rujnega vinca, in če žive v Koromandiji — slabo ventiliranih, za-kajenih, s smrdom, prahom in hruščem bolj eretičnih pivcev napolnjenih bez-nic, leta in leta, kot v nekakem polsnu, omračeni do svojega navadno pre-zgodnjega groba.»

Take bolj ali manj razumljive pasaže so lahko umestne v bojnih brošurah «Svete vojske» ali pa v kakem podlistku, nikakor pa ne v znanstvenem delu.

Drugi razlog, da ne soglašam z Robido v označbi njegovega dela kot znanstvenega, je ta, da so ostala poglavja: o eksperimentalni psihopatologiji alkoholizma in o alkoholskih psihozah v bistvu kompilatorična, brez izražene

kritične samostojnosti na podlagi lastnih eksperimentov in lastnih znanstvenih opazovanj. Fiksacija znanstvenih pojmov je prešibka, značilna grupacija simptomov pri posameznih bolezenskih oblikah premedla, analiza psihotičnega stanja premalo eksaktna. V avtorjevih izvajanjih ni ne jasnosti, ne doslednosti, vse skupaj je nekako igranje z besedami. Kot primer navajam poglavje o psihotični pijanosti.

Avtor razločuje dvoje vrst alkoholskih intoleranc: kvantitativno in kvalitativno. Kvantitativna je v tem, da reagira človek že na majhne ali najmanjše množine alkohola s simptomi težje pijanosti, n. pr. s stadijem zamračenosti. Kvalitativna pa v tem, da se razlikuje reakcija individua na alkohol po svoji formi od navadnih, vsakdanjih pojavov pijanosti. «Obe vrsti intoleranc», tako nadaljuje avtor (str. 53), «mogo nastopati samostojno ali združeno, ali prelivajoče se druga v drugo, obe vzrasto lahko vsak čas iz navadne večje ali manjše pijanosti, vedno pa sta označeni s simptomi, katere pri navadnih alkoholizacijah bodisi glede jakosti bodisi glede drugovrstnosti pogrešamo, a jih sicer pogosto srečavamo pri psihozah. Zato sem se odločil, da nazovem te vrste pijanosti psihotične. Predpogoj psihotične pijanosti je vedno alkoholna intoleranca, bodisi kvantitativna ali kvalitativna, ali oboja.»

Na eni strani je torej alkoholna intoleranca predpogoj psihotične pijanosti, na drugi strani pa vzrašte ta intoleranca lahko vsak čas iz navadne večje ali manjše pijanosti, označena s simptomi, ki so značilni za psihotično pijanost. Jaz tega ne razumem, in Robida menda tudi ne.

V čem je pravzaprav psihotičnost psihotične pijanosti? Tega nam avtor nikjer precizno ne pove. O psihotični pijanosti na podlagi kvalitativne intolerance n. pr. pravi:

«Jasno je, da se bodo te vrste psihotičnih pijanosti dokaj bolj bližale psihozam kakor prejšnje (na podlagi kvantitativne intolerance). Zlasti psihotične pijanosti epileptikov in histerikoy nosijo pogosto skozi in skozi pečat epileptičnih in histeričnih zmedenosti in razburjenosti, zamračenosti, sanjavosti, absans in ekvivalentov, tako da v konkretnem slučaju ni možno vedno povedati ali se gre za psihotično pijanost na epileptični ali histerični podlagi, ali za epileptično zamračenost, izzvano od alkohola.»

Tudi to so samo besede. V čem pa je razlika med pojmi: epileptična zmedenost, zamračenost, sanjavost, absansa, ekvivalent? V čem razlika med epileptično zamračenostjo in zamračenostjo psihotične pijanosti na epileptični podlagi? V čem med zamračenostjo navadne in med zamračenostjo psihotične pijanosti itd.? Kaj razume avtor pod epileptično ali histerično barvano pijanostjo, kaj pod psihotično pijanostjo na epileptični, oziroma histerični, podlagi, kaj pod epileptično zamračenostjo, izzvano od alkohola? To ni učenost, temveč učenost premetavanje izrazov.

Robidova knjiga bo dobrodošla praktičnim zdravnikom, predvsem pa juristom, ne priporočal bi je pa našim medicincem kot uvod v znanstveno psihijatrijo iz enostavnega vzroka ne, ker sama ni znanstvena. Dr. A. Šerko.

Vladimir Dvorniković: Wilhelm Wundt i njegovo značenje. Zagreb 1920.

V tem spisu nam podaja Dvorniković vsebino in razvoj celokupnega Wundtovega znanstvenega dela. Kdor pozna ogromno širino Wundtovega pisateljevanja, Wundta kot ustanovitelja velikanskega psihološkega laboratorija v Lip-